

Warszawa, dnia 23 lutego 2011 r.

RPO-665680-VII-720.6/11/KM

Informacja
o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw
Obywatelskich w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych
Komendy Powiatowej Policji w Zwoleniu
(wyciąg)

1. Wprowadzenie.

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 16 lutego 2011 r., do pomieszczeń dla osób zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji w Zwoleniu (zwanym dalej: PdOZ lub Izba), udali się przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich z Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji.

Wykonując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji, przedstawiciele Rzecznika sprawdzili na miejscu sposób traktowania osób zatrzymanych, dokonując oceny pod względem ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

Przeprowadzone czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji przedstawionej Komendantowi Powiatowej Policji,
- oglądzie wszystkich pomieszczeń Izby, w tym sprawdzeniu stanu wyposażenia pokoi dla zatrzymanych,
- przeprowadzeniu, na podstawie kwestionariusza, dwóch rozmów na osobności z zatrzymanymi przebywającym w Izbie,
- zapoznaniu się z protokołem kontroli sanitarnej przeprowadzonej w dniach 19 i 25 października 2010 r. przez Zespół Państwowej Inspekcji Sanitarnej MSWiA na obszarze województwa mazowieckiego oraz regulaminem pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.

Pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich poinformowali Komendanta Powiatowego Policji o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali jego uwag i wyjaśnień.

Ponadto, po zakończeniu wizytacji analizie poddano algorytm postępowania profilaktycznego po narażeniu na ekspozycję wirusem HIV dla funkcjonariuszy Policji oraz dane statystyczne dotyczące osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych w roku 2010.

2. Charakterystyka Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych.

Pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia usytuowane są na parterze Komendy Powiatowej Policji w Zwoleniu. Okna Izby wychodzą na teren wewnętrzny Komendy. Zapewnia to właściwą izolację od hałasu ulicznego, jak również uniemożliwia nawiązywanie przez zatrzymanych nielegalnych kontaktów z otoczeniem.

Izba przeznaczona jest dla kobiet i mężczyzn, zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa oraz doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Opłata za pobyt osoby doprowadzonej do wytrzeźwienia wynosi 140 zł. Została ona ustalona przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Radomiu

Pojemność PdOZ wynosi 7 miejsc (2 pokoje dwuosobowe, 1 - trzyosobowy). Nadzór nad nimi sprawuje Naczelnik Wydziału Prewencji. W Izbie nie zorganizowano etatowej służby dyżurnej. W przypadku umieszczenia w Izbie zatrzymanych, do służby w niej zostaje oddelegowany funkcjonariusz z Wydziału Prewencji. Z informacji przekazanych przez Komendanta wynika, że czynności związane z osadzeniem kobiety wykonuje jedna z funkcjonariuszek Komendy.

3. Ogląd Izby.

Przeprowadzony ogląd całej Izby oraz uzyskane w związku z tym informacje pozwoliły stwierdzić, iż w skład pomieszczeń dla osób zatrzymanych w Zwoleniu wchodzi: trzy pokoje dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokój sanitarny służący do utrzymania higieny osobistej,

magazyn do przechowywania pościeli skażonej, magazyn do przechowywania rzeczy przekazanych do depozytu oraz bielizny pościelowej, pokój do przygotowywania lub podgrzewania posiłków, pokój lekarski oraz pokój dyżurnego.

Wszystkie pokoje dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia wyposażone zostały w jednakowy sposób. W każdym znajdują się oddzielne podesty do spania, stół i taborety. Sprzęty te nie mają ostrych krawędzi i są przymocowane do podłogi. W drzwiach pokoi zainstalowano wizjery umożliwiające obserwację osób tam przebywających.

Okno w każdym z pomieszczeń jest otwierane i zabezpieczone od wewnątrz metalową siatką, od zewnątrz zaś kratą. Pod oknem znajduje się grzejnik centralnego ogrzewania osłonięty metalową siatką. Każdy z pokoi wyposażony jest w przycisk instalacji przyzywowej, umożliwiający w razie potrzeby wezwanie pracownika Izby.

W pokojach, na środku sufitu, zamontowano punkty świetlne, odpowiednio zabezpieczone. Zapewniają one właściwe oświetlenie, odpowiednie do czytania i pisania. W pomieszczeniach działa sprawna wentylacja grawitacyjna. Podczas wizytacji w pokojach dla zatrzymanych było czysto.

W Izbie wyodrębniono pokój, w którym umieszcza się zatrzymanych używających wyroby tytoniowe. Pokój ten jest odpowiednio oznaczony.

Na ścianie korytarza, między drzwiami do poszczególnych pokoi, zamocowano drewniane półki służące do stawiania naczyń z posiłkami. W dniu wizytacji znajdowały się na nich ubrania wierzchnie osób zatrzymanych, co jest niezgodne z § 10 ust 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 października 2008 r. w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach (Dz. U. z 2008 r. Nr 192, poz. 1187), zgodnie z którym w magazynie do przechowywania rzeczy przekazanych do depozytu powinna znajdować się część przeznaczona na rzeczy osobiste osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia.

Pokój sanitarny wyposażono w ubikację, umywalkę oraz prysznic. W dniu wizytacji znajdował się tam papier toaletowy oraz mydło. Stan pomieszczenia sanitarnego i znajdujących się w nim urządzeń nie budził zastrzeżeń.

W Izbie wyodrębniono jedno pomieszczenie spełniające rolę magazynu pościeli, koców, poduszek i materacy. Przedmioty te przechowywane są na regałach. Brudne koce i pościel umieszczane są w plastikowych koszach, a następnie przekazywane do prania. Do czasu zabrania ich z Izby są one składowane w magazynie. W pomieszczeniu tym, w zamykanej na klucz szafie, przechowywany jest depozyt wartościowy osób zatrzymanych. Ponadto, w PdOZ wyodrębniono oddzielne pomieszczenie, pełniące rolę magazynu przeznaczonego na pościel osób chorych zakaźnie.

Posiłki dla zatrzymanych przygotowuje restauracja „...”. Dostarczane są one w jednorazowych, utrzymujących ciepło opakowaniach. Z informacji udzielonej przez Komendanta wynika, że osadzeni w Izbie zatrzymani mają zapewnione dodatkowe napoje - wodę, co jest istotne zwłaszcza w przypadku osób doprowadzonych do wytrzeźwienia.

Pomieszczenia Izby są monitorowane. Obraz z monitoringu, bez możliwości jego rejestracji, transmitowany jest do stanowiska dowodzenia. Należy zaznaczyć, iż usytuowanie ekranu powoduje, że obraz z kamer może być widoczny dla osób postronnych.

Przed umieszczeniem w Izbie, badaniu lekarskiemu poddawane są wszystkie osoby zatrzymane w celu wytrzeźwienia, pozostałe tylko wówczas, gdy jest taka potrzeba lub zatrzymany tego żąda. Wzywany jest wówczas lekarz pogotowia, zaś badanie chorego odbywa się w pokoju lekarskim.

Wątpliwości wizytujących budzi sposób zapoznania się osoby zatrzymanej z treścią Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Jego treść została umieszczona na zewnętrznej stronie drzwi do każdego z pokoi dla zatrzymanych, co faktycznie uniemożliwia osadzonemu w PdOZ zapoznanie się z przysługującymi im prawami.

4. Analiza dokumentacji.

Z przekazanych przedstawicielom RPO danych statystycznych wynika, że w 2010 r. w Izbie przebywało łącznie 411 osób. W tej liczbie 202 osoby to podejrzewani o popełnienie przestępstwa, 152 – doprowadzeni w celu wytrzeźwienia i 57 osób - to zatrzymani na polecenie organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

Z udzielonych przez Komendanta Policji wyjaśnień wynika, iż w roku 2010 oraz w 2011 – do dnia wizytacji - w Izbie nie odnotowano wypadków nadzwyczajnych. W wymienionym okresie nie stosowano na jej terenie środków przymusu bezpośredniego.

Wywieszony na drzwiach pokoi Regulamin pobytu w PdOZ stanowi załącznik do wyżej wymienionego rozporządzenia. Wizytującym przedstawiono również jego treść przetłumaczoną na języki obce.

Świadectwo wzorcowania alkometru jest aktualne do 7 kwietnia 2011 r.

W protokole kontroli sanitarnej, w zakresie szeroko rozumianego traktowania zatrzymanych, wskazano na konieczność przeprowadzenia dezynfekcji w pomieszczeniach dla zatrzymanych. Zgodnie z otrzymanym w tej kwestii wyjaśnieniem, dezynfekcja PdOZ została przeprowadzona w dniu 17 stycznia 2011 r.

5. Rozmowy z zatrzymanymi.

W czasie wizytacji w Izbie przebywało 2 mężczyzn, których zatrzymano w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa. Nie mieli oni zastrzeżeń odnośnie legalności i sposobu zatrzymania. Obaj ankietowani twierdzili, że nie zostali zapoznani z Regulaminem pobytu osób umieszczonych w PdOZ.

Rozmówcy ocenili swój stan zdrowia jako dobry i nie zgłaszali potrzeby zbadania przez lekarza.

W kwestii warunków bytowych obaj mężczyźni skarżyli się na niską temperaturę powietrza w pokojach, w których zostali umieszczeni oraz na włączone całą noc światło. Ponadto, jeden z nich wskazał na brak ręczników w pokoju sanitarnym w związku z czym wycierał on ręce w papier toaletowy.

Obojgu ankietowanym nie umożliwiono skorzystania z prasy. Jak ustalono podczas wykonywanych czynności, dyżurujący w PdOZ funkcjonariusze nie posiadają żadnych gazet, które mogłyby być udostępnione zatrzymanym.

6. Wnioski i zalecenia.

Ustalenia poczynione przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji w Zwoleniu wykazały, że podstawowe zadanie, jakie prawo stawia przed tego typu placówką, tj. izolowanie osób zatrzymanych, realizowane jest w niej prawidłowo.

Po dokonaniu oglądu pomieszczeń Izby, przeanalizowaniu dokumentacji zebranej podczas wizytacji oraz wysłuchaniu Komendanta Powiatowego Policji stwierdzono, że w celu poprawy stanu przestrzegania praw przysługujących osobom umieszczanym w Izbie należy:

1. zmienić sposób udostępniania zainteresowanym Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, aby stworzyć im lepsze warunki do zapoznania się z jego treścią (np. na wewnętrznej stronie drzwi pomieszczeń dla zatrzymanych lub poprzez wydawanie im wspomnianego aktu z prośbą o zwrot po jego przeczytaniu),
2. zmienić usytuowanie ekranu, na którym transmitowany jest obraz z monitoringu,
3. umożliwić zatrzymanym korzystanie z prasy,
4. przechowywać odzież wierzchnią zatrzymanych w odpowiednim magazynie,
5. zwiększyć temperaturę powietrza w pokojach dla osób zatrzymanych,
6. udostępnić zatrzymanym ręcznik do wycierania rąk.

Zasadnym byłoby wsparcie finansowe jednostki, które pozwoliłoby na zamontowanie urządzenia rejestrującego obraz z monitoringu. Umożliwiłoby to

kontrolę przebiegu ewentualnych zdarzeń nadzwyczajnych w pomieszczeniach Izby, również przez jednostki nadrzędne czy organy postępowania karnego.